

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

**ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА
НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСТВА**

**МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
24 ЛИСТОПАДА 2015 РОКУ**

ХАРКІВ – 2015

виявляється та реалізується рівень соціальності: глибина та повнота соціальних зв'язків людини з оточуючим середовищем, рівень перетворення особистості на активного суб'єкта суспільних відносин.

У технікумі-інтернаті існують всі можливості, необхідні для всебічного розвитку дитини з обмеженими можливостями: організуються спеціальні заходи, що стимулюють дітей до виявлення активності, здібностей та вмінь, працювати колективно, спілкуватися, вирішувати певні проблеми.

Роль соціального педагога з формування соціальної активності у дітей з обмеженими можливостями полягає у формуванні: знань і уявлень про реалії соціальної дійсності – об'єкти та суб'єкти соціального життя, їх особливості та взаємодію; системи ціннісних орієнтацій; позитивної думки про значущість соціальної активності як якості особистості; умінь і навичок, необхідних для реалізації соціальної активності в суспільстві; соціальної відповідальності. Саме до реалізації таких функцій необхідно готувати майбутніх соціальних педагогів у вищому навчальному закладі.

Аналіз програм соціально-педагогічних навчальних дисциплін у ХНПУ імені Г.С. Сковороди дав змогу зробити висновок, що підготовка соціальних педагогів у даному напрямі роботи недостатньо забезпечена. Тому для поглиблення знань студентів необхідно впроваджувати такі навчальні дисципліни: «Волонтерська діяльність» (розгляд, створення та впровадження соціальних проектів); «Методика розвитку соціальної активності дітей з обмеженими можливостями»; «Фізіологічні особливості людей з обмеженими можливостями»; «Адаптація людей з обмеженими можливості до умов життя в сучасному місті»; «Інтеграція людей з обмеженими можливостями засобами сучасних інформаційних технологій у трудову діяльність». Активними методами роботи з вироблення професійно важливих умінь у студентів виступають: вирішення соціальних і педагогічних завдань, аналіз проблемних ситуацій (створення ситуацій, що потребують соціально-педагогічного втручання, їх аналіз та підбір методів вирішення), професійно-рольові ігри («Формування навичок всебічного самообслуговування», «Мистецтво – ліки від стресу»), ділові ігри («Консультант з важливих питань»), метод соціального проектування (вивчення досвіду, створення вітчизняних та закордонних проектів, моделювання власних соціально значущих проектів).

Таким чином, підготовка майбутніх соціальних педагогів до формування соціальної активності у дітей з особливими потребами потребує подальшого удосконалення шляхом розширення та упровадження професійно орієнтованих навчальних дисциплін.

ВИСОЦЬКА М.Ю.

ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНО СПРЯМОВАНОЇ СУБКУЛЬТУРИ ПІДЛІТКІВ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Усебічний розвиток нового покоління і, зокрема, підлітків тісно пов'язаний з умовами багатоваріативності включення їх у різні види діяльності

в різноманітних організаціях і об'єднаннях, серед яких певну роль відіграють молодіжні організації. Молодіжна субкультура представляє собою одну із складових сучасної культури нашої країни. Сьогодні молодіжні субкультури – це один з інституційних ресурсів соціально-педагогічної роботи, ефективний механізм взаємодії нових поколінь із суспільством, невід'ємна складова соціокультурного середовища, важливий соціальний інститут, який певною мірою створює обличчя суспільства, справляючи помітний вплив на соціалізацію підлітків.

Молодіжна субкультура, як складова сучасної культури, є предметом дослідження Ю. Савельєва, І. Зязюна, О. Омельченко, С. Левікової, С. Савченка, Т. Алексеєнко та ін. Роль молодіжної субкультури у соціальному розвитку молоді досліджували І. Кон, С. Богданова, А. Мудрик, С. Пальчевський, А. Мардахаєв та ін. Як одну з девіацій молодіжну субкультуру характеризують О. Аксюта, Д. Лайт, В. Зандін, М. Бесіс та ін. Особливості соціального та психофізіологічного розвитку особистості в підлітковому віці охарактеризували Г. Абрамова, В. Аверін, І. Кулагіна, С. Максименко, Л. Обухова, Л. Столяренко, В. Сухомлинський та ін. Проблему вдосконалення методів, форм і засобів соціального виховання в соціально-педагогічній діяльності в загальноосвітніх закладах досліджували Р. Вайнола, І. Зверєва, А. Капська, А. Рижанова, С. Харченко та ін.

Проведений аналіз наукових досліджень дозволив з'ясувати суть ключових понять дослідження.

Науковцями визначено, що підлітки – це юнаки і дівчата від 11-12 до 15-16 років, тобто це період від дитинства до зрілості. Цей період характеризується не лише фізичним і статевим дозріванням, але й формуванням особистості, моральних установок і переконань, світогляду, який, здебільшого, не співпадає з нормами, встановленими в суспільстві.

Термін «субкультура» почав використовуватися в зарубіжних країнах ще в 30-ті роки ХХ ст. і вперше знайшов відображення в американській соціологічній літературі. Поняття «субкультура» походить від латинського «sub» – під та «culture» – обробляння, виховання, розвиток, що означає – «підкультура», тобто дослідники різних галузей науки вважають субкультуру підсистемою загальної системи культури будь-якої країни чи суспільства.

Аналіз наукової літератури засвідчив, що молодіжна субкультура – явище складне та багатогранне, тому науковці не мають єдиної позиції стосовно визначення ані терміна, ані складових молодіжної субкультури, ані її функціональності. Найяскравішими представниками субкультур є підлітки, яким притаманна жагуча потреба бути поміченими усіма навколо. Саме в підлітковому віці відбувається період становлення зовнішніх орієнтирів дорослого життя й бачення себе в ньому, у юнацтва вже складені поверхневі зовнішні враження про дорослий світ, але вони ще не знайшли себе в ньому, й таким чином кожен з них, будучи часткою якоїсь не звичайної, „неформальної” групи, відчуває себе незвичайним, відчуває свою певну значимість для оточуючих його в цій групі однодумців, чого так потребує їхнє внутрішнє єство.

Соціально-педагогічна співпраця з субкультурними молодіжними групами та об'єднаннями надзвичайно важлива, але й дуже складна. Можливості соціально-педагогічного впливу на більшість субкультурних груп мінімальні, а наслідки його важко передбачити. Ефективності соціально-педагогічної допомоги сприяє володіння педагогом видом занять, значущим для представників юнацької субкультури чи суміжними з ними видами діяльності.

ДУДНИК Т.В.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОШКІЛЬНИКА ЧЕРЕЗ СЮЖЕТНО-РОЛЬОВУ ГРУ У ДИТЯЧОМУ САДКУ

Актуальність проблеми формування соціальної компетентності дошкільників обумовлена тим, що одним з пріоритетних завдань сучасної педагогіки є виховання конкурентоздатної особистості, спроможної діяти у мінливому соціумі, мотивуючи себе до постійного самовдосконалення та розвитку. У дошкільному віці закладаються основи соціальної компетентності дитини, визначається напрям її розвитку й успішної адаптації в соціумі. У цьому процесі провідну роль відіграє сюжетно-рольова гра та керівництво нею, адже соціальний педагог впливає на розширення тематики цих ігор, збагачує зміст, сприяє оволодінню дітьми рольовою поведінкою. Відповідно до цього, підготовка майбутніх соціальних педагогів до вирішення проблеми формування основ соціальної компетентності дошкільнят через сюжетно-рольову гру є необхідною складовою, яка сприятиме забезпеченню рівного доступу до якісної освіти усім дітям дошкільного віку.

Аналіз наукової літератури з проблеми підготовки майбутніх соціальних педагогів до формування соціальної компетентності дошкільника через сюжетно-рольову гру в ДНЗ дозволив виявити такі аспекти її дослідження: Л. Виготський, О. Запорожець, В. Котирло (психологічні аспекти дослідження); В. Євдокимов, О. Пехота, І. Прокопенко, (педагогічний аспект дослідження); О. Безпалько О. Василенко, А. Капська, А. Рижанова (соціально-педагогічний аспект дослідження); В. Кузьменко, Н. Захарова (становлення соціальної компетентності дошкільнят), А. Бондаренко, К. Гросс, Д. Ельконін, О. Кононко, Т. Кравченко (сюжетно-рольова гра як метод соціально-педагогічної діяльності).

Соціальна компетентність дошкільника – це відповідна інтеграція знань, умінь і ставлень, які планомірно, цілеспрямовано та систематично розвиваються під час виховання та навчання і забезпечують оптимальну адаптацію до школи. У розвитку соціальної компетентності важливу роль відіграє програма розвитку й навчання дитини у дошкільному навчальному закладі.

Дошкільний заклад – перший соціальний інститут, що відповідає за соціальну зрілість дітей дошкільного віку, саме в ньому діти набувають